

## قۇياش سىستېما كارتىسى



پايدىلانغان مەنبەلەر:

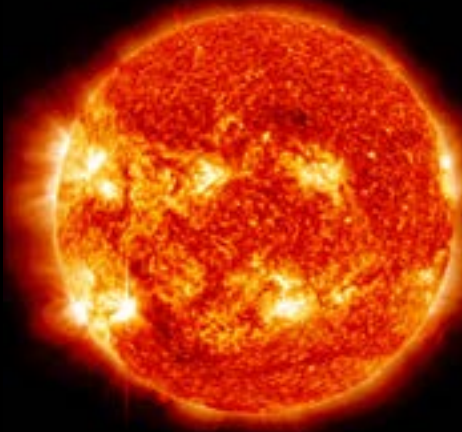
• Solar System Trading Cards, Jr. Edition

• يۈز مىڭلىغان نېمە ئۈچۈن (يەر شارى ۋە ئالەم)

• جوڭگو بالىلار قامۇسى (ئالەم سارىيى) توغراق بالىلار كولۇپى سۇندى



## قۇياش



قۇياش بىزگە ئىسسىقلىق ۋە يورۇقلۇق يەتكۈزۈپ بېرىدۇ. ئۇ قۇياش سىستېمىسىدىكى ئەڭ چوڭ ئوت شارى. بىزگە قىزىل كۆرۈنگەن قۇياش نۇرى ئەمەلىيەتتە يەتتە خىل رەڭدىن تەركىب تاپقان.



قۇياش سىستېمىسىدا قايسى سەييارىلەر بار؟



## مېركۇرىي

مېركۇرىي قۇياشقا ئەڭ يېقىن، بىراق ھەجىمى ناھايىتى كىچىك بولغان، بىردىنبىر ئۆز ئوقىدا تە تۇر ئايلىنىدىغان تاشلىق سەييارە. مېركۇرىيدا ئاتموسفېرا يوق، سۇمۇ يوق. قارىماققا ئايغا ئوخشايدۇ.



قايسى پلانىتتا سۇ بار؟



## ۋېنېرا

ۋېنېرا قۇياشتىن كېيىنكى ئىككىنچى سەييارە بولۇپ، يەر شارى بىلەن ئوخشاش چوڭلۇقتا. ئۇنىڭ سىرتى قويۇق بولغان كاربون تۆت ئوكسىد بىلەن قاپلانغان. تېمپېراتۇرىسى  $480^{\circ}\text{C}$  ئەتراپىدا.



قايسى پلانىتتا زەنجىر سىمان ھالقلار بار؟



## يەر شارى

يەر شارى قۇياشتىن كېيىنكى  
ئۈچىنچى سەييارە.  
ئۇ جانلىقلارنىڭ ماكانى.  
ئۇنىڭدا ھاياتلىققا كېرەكلىك  
سۇ، ھاۋا ۋە تېمپېراتۇرا بار.

يەر شارى ھەر ۋاقىت ئۆز ئوقىدا  
غەربتىن شەرققە قاراپ ئايلىنىدۇ.



قايسى سەييارە يەر شارى  
بىلەن ئوخشاش چوڭلۇقتا؟



## ئاي شارى

ئاي شارى يەر شارىنى چۆرگىلەپ  
ئايلىنىدۇ. بەزىدە بىر تۈز سىزىق ئۈستىگە  
توغرا كېلىپ قالسا، «ئاي تۇتۇلۇش» يۈز  
بېرىدۇ.

ئاي نۇر چاچمايدۇ. بىزگە كۆرۈنگەن  
نۇرى ئەمەلىيەتتە ئۇنىڭ قۇياشقا  
قايتۇرغان بىر قىسىم نۇرىدىن ئىبارەت.  
ئىنسانلار ئايغا چىقىپ، يىنىكلا سەكرەپ  
قويسا، بىر قانچە مېتىر ئېگىزلىككە  
ئۆرلىيەلەيدۇ.



قايسى پلانىت يەر شارىنىڭ  
ھەمراھى؟

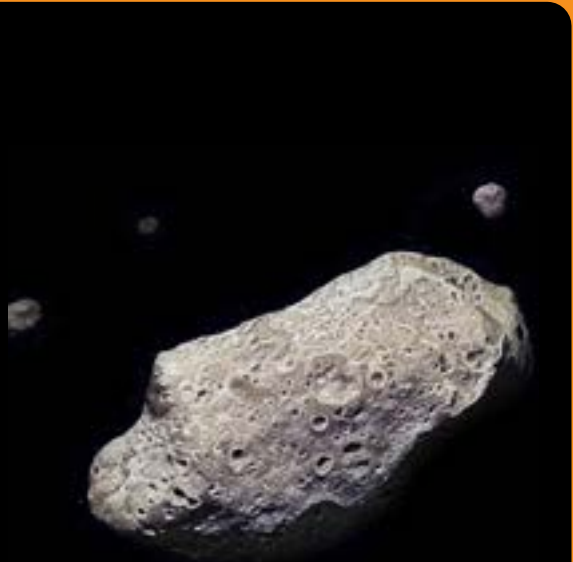


## مارس

مارس قۇياشتىن كېيىنكى  
تۆتىنچى سەييارە. ئۇنىڭ رەڭگى  
قىيىنچىلىق بولۇپ، خۇددى  
كۆيۈناتقان ئوتقا ئوخشايدۇ.  
مارسنىڭ فوبوس ۋە دېموستىن  
ئىبارەت كىچىك ئىككى  
ھەمراھى بار.



قايسى پلانىت ئەڭ چوڭ؟



## كىچىك سەييارىلەر

كىچىك سەييارىلەر تاغ-جىنسىلىرى ۋە  
مېتاللاردىن تۈزۈلگەن. ئۇلارمۇ قۇياشنىڭ  
ئەتراپىدا توختىماي ھەرىكەت قىلىدۇ.  
ئۇلارنىڭ سانى ناھايىتى كۆپ.

بەزى كىچىك «شوخ» سەييارىلەر  
قېچىپ، يۇپىتېر ۋە مارسنىڭ ئەتراپىغا  
ياكى ساتۇرن ئوربىتىسىغا بېرىۋالىدۇ.



مارس بىلەن يۇپىتېر ئارىسىدا  
قانداق تاشلار بايقالغان؟



## يۇپىتېر

يۇپىتېر قۇياشتىن كېيىنكى  
بەشىنچى سەييارە، شۇنداقلا سامان  
يولى سىستېمىسىدىكى ئەڭ  
چوڭ سەييارە ھېسابلىنىدۇ. ئۇنىڭ  
ناھايىتى كۆپ ھەمراھلىرى بار.

ئۇنى بەلۋاغسىمان گاز بۇلۇتلار  
قاچلاپ تۇرىدۇ ۋە يۈزىدە قىزىل  
تۇخۇمسىمان داغ بار.



قايسى پلانىت ئەڭ كىچىك؟



## ساتۇرن

ساتۇرن قۇياشتىن كېيىنكى  
ئالتىنچى سەييارە. ئۇنىڭ  
كۆپلىگەن ھالقىلىرى بار. بۇ  
ھالقىلار تاشلار، مۇز پارچىلىرى  
ۋە گازدىن تەشكىل تاپقان.

ئۇ كىشىلەر كۆرەلەيدىغان  
ئەڭ يىراقتىكى سەييارە.



ساتۇرننىڭ نۇر ھالقىسىنى  
سىز نېمىگە ئوخشاتتىڭىز؟



## ئۇران

ئۇران قۇياشتىن كېيىنكى  
يەتتىنچى سەييارە. ئۇراننى  
قېلىن بىر قەۋەت ئاتموسفېرا  
ئوراپ تۇرىدۇ. ئۇ كۆكۈچ يېشىل  
بولۇپ، غايەت چوڭ شارغا  
ئوخشايدۇ.

قايسى جىسىمنى پلانېت  
دەپ ئاتىمايمىز؟



## نېپتۇن

نېپتۇن قۇياشتىن كېيىنكى  
سەككىزىنچى سەييارە. ئۇ كۆك  
يۇمىلاق شار بولۇپ، بۇ كىشىلەرگە  
دېڭىزنى ئەسلىتىدۇ.

ئۇنىڭ پۈتكۈل يۈزىنى قېلىن  
مۇز قاپلاپ تۇرىدۇ، ئۇ يىل بويى  
ئېرىمەيدۇ.

قايسى پلانېت رۇم دېڭىز  
ئىسلىمىنىڭ نامى بىلەن  
ئاتالغان؟






## پلۇتون

پلۇتون قۇياش سىستېمىسىدىكى  
ئەڭ كىچىك ھەم ئەڭ سوغۇق  
سەييارە.

پلۇتون قۇياشنى بىر ئايلىنىپ  
چىقىشى ئۈچۈن 248 يىل كېتىدۇ.  
ئەگەر ئۇنىڭ ئۈستىدە تۇرمۇش  
كە چۈرسەك، بىر تۆمۈرىمىزدىمۇ يېرىم  
يىل ئۆتمەيدۇ.

قايسى پلانىت يۈزىدە بىر  
چوڭ قىزىل داغ بار؟  




## كومېتا

قۇيرۇقلۇق يۇلتۇز - كومېتىدۇر.  
ئۇ قۇياش سىستېمىسىدىكى چاڭ  
-توزاندىن ۋە توغلىغان گازدىن  
تەركىب تاپقان ئاسمان جىسىم.

كومېتا قۇياشقا يېقىنلاشقاندا،  
كومېتا قۇيرىقى تەدرىجىي  
ئۇزىرايدۇ.

قايسى سەييارە ئۆز ئوقىدا  
باشقا سەييارىگە ئوخشىمىغان  
تەۋرەنۈشكە ئايلىنىدۇ؟  
